

EGYETÉRTÉS

Kiadóhivatal: BUDAPEST, IV. KERÜLETI-UTCA 6 SZ... HIRDETESEK ÉS NYILTÉRBE...

SZERKESZTOSEG: BUDAPEST, IV. KERÜLETI-UTCA 8. SZ... KÉZIRATOKAT... ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Az illő felelet.

Valahányszor Berlinben kaczér tánczra indulnak Oroszországgal, rögtön valamennyi officiózus a 'Reichshund' nemes fajából...

Mi volna az a magyar sovinizmus? Azt mondják a berlini officiózusok, hogy ez a sovinizmus törökszik uralomra a Balkán-félszigeten és elenzi Oroszország legitím befolyásának helyreállítását a Balkán-félszigeten...

Ezt a politikát proklamálta Tisza Kálmán a magyar országgyűlésben ezt erősítette meg a delegációk előtt ismételtén a külügyér is és ez birja a monarchia népeinek közmegegyezését...

Ha a hivatalosan nyilvánított politika a magyar nép érületének is megfelel, milyen alapon választják ki ezt az érületet az összerendényből mint különálló vagy épen ellenséges tényezőt?

szik nekünk az a gyanus bizalom, melylyel ezek a lapok külügyi vezetésünk iránt viselkednek és mely oly nagyon különbözik attól a bizalmtól, melyet alkotmányos testületeink több ízben nyilváníttak...

Nagyon szivesen vennék, ha a berlini officiózusok a dolog ez oldalát segítenék tisztába hozni. Oroszországban a politikai számítás már rég különbséget teremtett a hivatalos és nem hivatalos Oroszország között...

Minden ilyen országos egyesülést, minő a tanároké is, örömmel szemlélünk. Ez által sok fontos kérdés jut felszínre, melyek más-különbösen sohasem foglalkoztatták volna a nagyobb közönséget...

S midőn a tanárokról van szó, egy más körülményt is tekintetbe kell vennünk. Állásuk a közfelfogás szerint nem régiben meg nem volt olyan a társadalommal szemben, a minő őket megilletné...

vád külügyi vezetésünk alkotmányos tisztassága és jóhiszeműsége ellen. Bécszet illeti meg az a felelet, melylyel kimosakodják a moszkosi inszINUACIÓK MÁZÁBÓL...

Budapest, július 4.

A csehartománygyűlés sztrajkáló német képviselővel újra megkezdődő alkudozásokról volt szó a leg utóbbi napokban...

Az ország tanárai.

Az ország középtanodái tanárai itt vannak a fővárosban. A középtanodai tanáregysület holnap tartja közgyűlését...

Minden ilyen országos egyesülést, minő a tanároké is, örömmel szemlélünk. Ez által sok fontos kérdés jut felszínre, melyek más-különbösen sohasem foglalkoztatták volna a nagyobb közönséget...

S midőn a tanárokról van szó, egy más körülményt is tekintetbe kell vennünk. Állásuk a közfelfogás szerint nem régiben meg nem volt olyan a társadalommal szemben, a minő őket megilletné...

sedni a jóert s a széperet, a népiskolában lelke még nem eléggé érett az enemi behatások elfogadására...

S a mi e tekintetben teendő van, azt nagy részben magoknak a tanároknak kell részben kezdeményezni, részben megvalósítani...

De azt kell látnunk, hogy e tekintetben a tanárok nem elég mozgékonyak, hogy úgy mondjuk, nem tudnak a világgal élni...

Es ez nemcsak tanárainkra nézve áll, hanem kevés módosítással ráillik orvosainkra, jogászainkra s másnemű országosan gyűlésező tudósainkra is...

Pedig sok tenni való lenne ezen a téren is. Nagy tanítási problémák várnak nálunk is megoldásra s bizony ilyenekben senki sincs annyira hivatva a kezdeményezésre...

Egy-egy professzor hiába emelné fel szavát, nem hallaná meg őt sem a miniszterium, sem az országgyűlés, sem a nemzet. De az ország összes tanárainak hathatós a szava, ha arról szólnak, a mi az ő tisztokra s a mi a tanításra és nevelésre vonatkozik...

Az élet nem fog alkalmazkodni az iskolához. Az iskolának kell tehát alkalmazkodnia az élethez. De ez egy nagy probléma, melyre nézve a közvélemény még nem foglalt állást...

Az ország tanárainak kell e kérdésben szavukat hallatniok, ha gyorsan akarjuk azt megoldásra hozni.

VIDEK.

Kolozsvártot 3-án tárgyalják a város szakosztályai a közmunka- és közlekedésiügyi miniszternek a posta- és távírdaigazgatóság áthelyezése tárgyában...

Szabadkán a kormány közlegi által is dédelgetett bunyevácizmus már egész nyitva folyik. A szabadkai Ellenzék mint e bunyevác mozgalom egy tiszelt felémült, hogy a szabadkai népiszkolákba, a hol azelőtt a magyar nyelvben emeltemelt telt ifjakat timentették ki...

Zombor város rendőrfőkapitánya ellen az ismert Heitel-ügy miatt Heitel ügyvéde Molnár Gyula hivatalos hatalommal való visszaadás és a személyes szabadság megsértése miatt büntvádi feljelentést tett. A 12 napig tartó tárgyalás július 3-án zárult...

Habár a német császár országgyűlése utának egyes részleteire vonatkozólag még mindig eltérnek a jelentések, abban valamennyi tudóstias megegyezik, hogy a császárk találkozás legközelebb meg fog történni, még pedig orosz földön, azaz mint a német császárnak az orosz ezárnál tett látogatása...

Meggyengült és csekély számba apadt balszárnyunk el lön seprve. Orosz gyalogság borította az egész ordozt; fél századdal töredékel az erdő szélére beljebb, fűtől-fűtőléle kapaszkodva és folytonosan löve, vonultunk vissza födött alássa: nem messze az elvonuló ellenség zart oszlopait. Meg a régi kovás katonapuskánk volt, mely sok cselezás nélkül is biztosan tűnt...

KÜLFÖLD.

Habár a német császár országgyűlése utának egyes részleteire vonatkozólag még mindig eltérnek a jelentések, abban valamennyi tudóstias megegyezik, hogy a császárk találkozás legközelebb meg fog történni, még pedig orosz földön, azaz mint a német császárnak az orosz ezárnál tett látogatása...

Hol és hogyan esett el Petőfi.

A Kolozsvártot megjelendő Petőfi Múzeum című folyóirat, mely szorgalmasan gyűjti a Petőfi életére és halálára vonatkozó adatokat, ma hoznak beküldött számban több érdekes adatot közöl a Petőfi életének még mindig vitás kérdéséről...

Lázár Albert tudomása.

Lázár Albert gróf 1848 előtt Medgyesfalva lakott és a forradalomban mint a Bem törzskarhoz beosztott törzsisztvett részt.

A segesvári ütközetben is jelen volt s a meneküléskor látta a Zeyk Domokos elését. Nagy természetű és néhez ember lévén, igen bajosan menekülhetett s egy kózik utól is érte és dardárvál könnyű sebet ejtett a hona alatti. Futás közben találkozott a szintén menekült akáro Petőfivel is...

Lázár Albert gróf 1848-ban halt meg Maros-Vásárhelyt, hol az utóbbi időkben lakott. A fennbéli esetet sokszor elbeszélte ismerőseinek és rokonainak. Így értesült róla gr. Lázár Vince ur is, a ki fölhatalmazott, hogy ezt a Petőfi-múzeumban közzé tegyem.

Csernatósi Gyula.

Barabás Károly Kézdi-Vásárhelyről Petőfi életére vonatkozóan levelet intézett a P. M.-hoz. E levélből az idézett folyóirat a következőket közli: Az Egyetértés ez évi 78-ik számban gr. Haller József ur neve alatt a 'Petőfi halála' című cikkéből nagy örömmel olvastam, hogy a Szkurka, Vilmos-husár Petőfi halálára vonatkozó elbeszélést oly világos, kezzelfogható adatokkal czafolta meg; de mily nagy volt örömem, akorra volt meglepetésem is, midőn Zeyk Domokosról így szól: 'őt a kózikok szurkák le'...

Ez állítás nem való, mert nekem Lukács Károly és Lőrincz József öngyó soraiban, kik Zeyk Domokos elését hr. Hejtyó barátaitól és Zeyk Domokos ismerőseitől közvetlenül hallották, a következők beszélték el: Zeyk Domokos a csata végén körültekintően, azt kérde társaitok: vajon Petőfi hol van? mire felelték, hogy visszament a centrumba. Erre a hős Zeyk így szólott: megyek s felkeresem Petőfi s ha megtalálom, vagy éle vagy halva felveszem lovarna s elhozom a csatától. Erre elvágtatott, de a kózikok úzóbe veték. O azonban a hozzá közeledőket levagta s így vagy 4 kózikot ölt meg. E hős tettet Lüdörs orosz tábornok látva, — ki hr. Heytélhez is kíséreltél épen ekkor szemlélt tartott az elesett honvédek felett, — így szól hr. Heytélhez: 'ez már derek katona, kár volna megölni, elve kell elfogni.' Erre egy muszka tiszt Zeyk mellé lovalog, hogy elfogja, de Zeyk halálos csapást mért rá s az elesett. E közben egy cserda kózik vette őt körül, ki látván, hogy mindennek vége, elővette pisztolyát s mintsem elfojták, inkább föbe lötte magát...

vége, elővette pisztolyát s mintsem elfojták, inkább föbe lötte magát.

Epen így memendomának vélem, hogy Petőfi a töröküzásba menekült volna az ellenség előtt.

Az ily memendomának valahára véget kell vetni. Helyesnek látom, hogy a t. szerkesztőség a budapesti Petőfi-szobor-bizottsággal egyetérve, egy három tagu bizottságot létesítene, melynek tagjai közt egy se lenne olyan, ki a segesvári csatában részt vett vagy Petőfi elesteről valaha írt. Ennek feladata lenne összegyűjteni s kritikai bíralat alá venni a Petőfi életére vonatkozó minden adatot s eldönteni a kérdést, hogy mi a legvalóbbisnű? Az az állítás-e, mid Barthos Zsigmond hadnagy barátom meg 1849. esküvel erősítve állított, hogy ő a segesvári csata végén, midőn az agyuk mindkét részről elhaltak, mar, látva, hogy Petőfi Sándor sebesen siet egy meg a töröküzás közé nem menekült honvédsapát felé s hallotta, midőn ezt kiáltotta: 'nehogy rendet bontsanak, mert ha rendet bontanak, mindnyájan veszte vagyunk' — s látta, hogy ezen pillanatban a rendes szürke lovasság Petőfi előtt: — vagy aztán azok állítása igaz-e, kik őt a centrumból elmenekülve, a csata után hol it, hol amott látták?

En meg vagyok arról győződve, hogy azok állítása, kik a centrumból elmenekülnek állítják, szemcseladónak alapuló tévedés.

Tévedett legelőbbben a most is élő Lengyel ur, ki 1860-ban Székely-Keresztúrról írt irta, hogy Petőfi az erdő felé futni látta a segesvári csata végén: mert Lengyel urnak ez a futó Petőfiéig Barthos Zsigmond volt, kit az erdő szélében kutyák segélyével két muszka el is fogott.

Tévedett aztán az az ur is, kinek nevét elfeledtem, de állítása élénk emlékezetemben van, ki azt írta, hogy a 'csata folyama alatt Petőfi a Bem kocsijában betegesen látam beverni', mert ez Lőrincz József öngyó a Bem segéde volt, ki — látván, hogy beteg, — maga Bem küldött hátra a kocsiba, hogy vigye be a csata végé s ügyeljen az irományokra. Ez a Lőrincz mentette meg aztan az irományokat s a kózik levő magyar erdejemetek, mely utóbbiakat 1870 közpe táján a sepsiszentgyörgyi Cseréne-fele múzeumban adott volt át, hol ma is üveg alatt őrziknek.

A segesvári csatáról.

A 'Petőfi-Múzeum' füzetében olvassa a Petőfi életére vonatkozó közleményeket, örömmel észleltem, hogy az eddig ezen ügyben mar regtől fogva közlött — különböző tudóstiasok után közelebb jutottunk czelunkhoz, s csaknem teljes biztonsággal meghatározhatjuk a helyet és a nap szakát, a hol és a melyben nemcsak nemzetünk, de az egész nyelv emberségre nézve igen korán és gyászosan végezte életét nagy költőnk. Elettalján komolysága és elfoglaltságom sokasága csak ritkán engedek meg a nyilvánosság számára írnom. Amde ez ügy fölössága és azon meggyőződése, hogy közleményem által valóban megállapodásra jutunk, azon elhatározásra birt, hogy hozzá szójak az ügyhöz s felelevenítve a csaknem 39 éves emléket, hasznájak vele ügyünk annyit, a mennyit használhatok. Hisz már úgy sem sokan vannak e hazában, a kis Segesvárnál s másutt is szolgáltak ama időben. Gróf Haller József, ki már sok év óta dolgozik fáradhatatlanul az adatok gyűjtésén, időt és költséget szentelve az ügynek, 1886. ápril 1-én írt levelemben felszólított, hogy mint a segesvári csatában részt vett, adjak felvilágosítást neki körülményekre nézve és irjam le a csata történetét. Azután rövid idővel hivatalos teendőim Székely-Keresztúrra szólítottak s ez alkalommal vendégkeresztő háznál elő szóval tettem eleget öhajának, a mennyiben a csata kezdetéről, csapataink felállításáról, nagyságáról, minőségéről, az ellenség állásáról, tamadásáról, s a csata lefolyásáról, végéről és különösen Petőfiéne ez állat hollette föl tudakozódott. 1849 július havában, midőn az orosz hazánk határainak föbb szorosain már betört volt, a gerygyókból állott 82-ik zászlóaljunk Zalántról berendeltetett Borgó-Prundra; de Maros-Vásárhelyre érkezve, újabb rendeltetést kaptunk Háromszéken irányult metünk; Sz.-Udvarhelyen, Csik-Szeredán, Kászónon és K.-Vásárhelyen át Esztérvényre jutottunk. Itt találunk Bem apot kis seregével. Csatlakozván hozzá, vezetése alatt Sepsiszent-György felé húzódtunk, honnan az oroszok néhány ágyúvelőinkre visszavonultak. Innen Bem másnap az ojtói szoroson át Moldvába ment az ottani csángók és oláhok felkeltésére, onnan hagyva zászlóaljával a most Gidófalván nyugolomban élő Tuzson János honv. alezredést, a ki a határozott már közel állomások török csapat parancsnokává érintkezvén, pár napi ottlét után vissza hozta zászlóalját Háromszék területére. Bem ellélt el távoztával Gál Sándor ezredes lett S.-Szentygyörgy parancsnokunk. Alatta július 22-én báró Heytél Hidvérgől Előpatokon ájőve az oláh hatarezredés és könnyű lovas csapatával öszerünkel a Benedek mezőjéről visszavonata Szegegyre, de innen visszavertük. Azután két nappal Brassó felől támadást intézett ellenünk a Tomoson bejött egész osztrák-orosz erő Clam-Gallas vezetés alatt. Utóbbi az osztrák hadakkal az Olt jobb partján halott előre és szeméjari állásunkban támadott meg. A csata keső egy fél fol. Szemerjart az osztrákok ropenttyével gyűjtötták fel. A tulnyomó erőtől nyomtatva, már-már visszavonulásra kényszerítettünk, midőn éjjellett a most Csik-Szt.-Simonban nyugolomban élő Endes József öngyó a Rikából zászlóaljával sietve megérkezett s részünkre döntölte el a csatát, midőn az ellenséget llyefalván túl üldöztük Brassó felé. Az orosz had az Olt bal partján a kilyéni fennsík foglalt volt állást. A csatában nem vegyült, s az osztrákok vereséget látva, szintén Brassó felé vonult vissza. Azután napon a szövetséges osztrák-orosz hadak felve a mi támadásunktól, intézkedtek a Tomosi szoroson leendő visszavonulhatás iránt. Alaplatlan felelem! A csata után alig szedtük össze magunkat, néhány nap mulva utra indultunk Csik-Szeredán, Székely-Udvarhelyen át Székely-Keresztúrnak, havá július 30-án este 11 óra tájt megérkezvén, a helység alsó része mellett táborot ütöttünk. Az elmondottak — habár nem tartoznak is szorosan a jelen kérdés megfeteséhez, hadtörténeti szempontból talán még is fölősségek, s megvilágításul szolgálhatnak az akkori erdélyi véderő csekély számáról, elosztottságáról s folytonos menetben és harcban létéről. Július 31-én hajnalban, midőn sorakoztunk s kevés száraz kenyérünket elosztottuk, — ott termelt Bem apó s egész eszenceességben utnak indultunk. Velünk indult a háromszéki 79. zászlóalj Lukács öngyó alatt, — ki 7 év előtt halt el Futásfalván. — Ott volt egy szatmári, kek atillás zászlóaljnak is egy része, mintegy két század régi csaknem annyi Kossuth-husár, utóbbi Dacó Zsigmond öngyó parancsnoksága alatt. Volt meg egy üteg ágyú is, Szakács József tüzér-főhadnagyval, ki az előtt a brassói főelemi iskolánl rajtázan volt. Ebből állott egész haderők. Nem egészen három zászlóalj s ez sem teljesen felszerelve, azonkívül a fennmeltett lovaság és tüzérség. Számításom szerint 2200 főnél többen nem lehetünk. Ily erővel támadtuk meg jul. 31-én 10 óra felé Keresztúrról jőve — a tén már két nap óta a segesvári erdőben állagott főtámadás tábornok főparancsnoksága alatt állott orosz sereg zömét, mely mintegy tízenhat ezer emberből és 24 ágyúból állott. A csaknem Héjasfalvaig előre tolt orosz lovaság előcsapatunkkal találkozván, visszavonult Segesvárral. Midőn csatarendbe állottunk, zászlóaljunkból több tiszt hiányzott. (Nominat sunt odiosa!) — E föl folytán Keresztúrra mentek, mert azt kapta volt; a láznak egy bizonyos nemét, melyből az öreg alaposan kigyógyította volna őket, mert megígerte s értelt hozzá. Azonban a sors másképet akart. Ekkor Ferenczy György századosom vette át a zászlóaljparancsnokságot. Ma is el Gyergyó-Szent-Miklóson. Segesvárhoz közeledvén, az ellenség gyors ágyúterjedést fogadott. Elfoglaltuk harcvolonakunkat az ország-utjától jobbra és balra, a Küküllő és az Ördög-erő közt. Balszárnyunk az Ördög-erő széléig terjedt; utáink pedig az erdő nyugati szélével az utig terjedő lankas oldal közpe táján foglalt helyet. Fél századdal ágyúfödözete voltak rendelkez. Bem kíséreltél utgütköztől 100 lépésnyire balra az erdő fele egy ponkon, vagyis magaslaton állott s távocevelő nézte az ellenséges ágyúterjedést. Utéparancsnokunkhoz többször küldte segédjét, utastásokat adván neki. A támadást mi kezdtük meg. Gyalogságunk sokszor kísértélte meg a balszárnyon az erdő fai által védett orozokat kiverni, de hasztalan, mert mindig visszaverték. A jobbszárnyon a töröküzásban az orosz lovaság tamadta meg gyakran csekély számú gyalogságunkat; de ez tömeget alakítva, mindannyiszor visszaverte. Így folyt ez nap haladtig, midőn gyalogságunk kimerülvén, ágyúink elromolván, parancsot kaptam az ágyúkat ott hagyni és fél századdal a balszárny erősítésére vonulni. Megtörtént. Gyors és

megérkezvén, a helység alsó része mellett táborot ütöttünk.

Az elmondottak — habár nem tartoznak is szorosan a jelen kérdés megfeteséhez, hadtörténeti szempontból talán még is fölősségek, s megvilágításul szolgálhatnak az akkori erdélyi véderő csekély számáról, elosztottságáról s folytonos menetben és harcban létéről.

Július 31-én hajnalban, midőn sorakoztunk s kevés száraz kenyérünket elosztottuk, — ott termelt Bem apó s egész eszenceességben utnak indultunk. Velünk indult a háromszéki 79. zászlóalj Lukács öngyó alatt, — ki 7 év előtt halt el Futásfalván. — Ott volt egy szatmári, kek atillás zászlóaljnak is egy része, mintegy két század régi csaknem annyi Kossuth-husár, utóbbi Dacó Zsigmond öngyó parancsnoksága alatt. Volt meg egy üteg ágyú is, Szakács József tüzér-főhadnagyval, ki az előtt a brassói főelemi iskolánl rajtázan volt. Ebből állott egész haderők. Nem egészen három zászlóalj s ez sem teljesen felszerelve, azonkívül a fennmeltett lovaság és tüzérség. Számításom szerint 2200 főnél többen nem lehetünk.

Ily erővel támadtuk meg jul. 31-én 10 óra felé Keresztúrról jőve — a tén már két nap óta a segesvári erdőben állagott főtámadás tábornok főparancsnoksága alatt állott orosz sereg zömét, mely mintegy tízenhat ezer emberből és 24 ágyúból állott. A csaknem Héjasfalvaig előre tolt orosz lovaság előcsapatunkkal találkozván, visszavonult Segesvárral. Midőn csatarendbe állottunk, zászlóaljunkból több tiszt hiányzott. (Nominat sunt odiosa!) — E föl folytán Keresztúrra mentek, mert azt kapta volt; a láznak egy bizonyos nemét, melyből az öreg alaposan kigyógyította volna őket, mert megígerte s értelt hozzá. Azonban a sors másképet akart. Ekkor Ferenczy György századosom vette át a zászlóaljparancsnokságot. Ma is el Gyergyó-Szent-Miklóson.

Segesvárhoz közeledvén, az ellenség gyors ágyúterjedést fogadott. Elfoglaltuk harcvolonakunkat az ország-utjától jobbra és balra, a Küküllő és az Ördög-erő közt. Balszárnyunk az Ördög-erő széléig terjedt; utáink pedig az erdő nyugati szélével az utig terjedő lankas oldal közpe táján foglalt helyet. Fél századdal ágyúfödözete voltak rendelkez. Bem kíséreltél utgütköztől 100 lépésnyire balra az erdő fele egy ponkon, vagyis magaslaton állott s távocevelő nézte az ellenséges ágyúterjedést. Utéparancsnokunkhoz többször küldte segédjét, utastásokat adván neki. A támadást mi kezdtük meg. Gyalogságunk sokszor kísértélte meg a balszárnyon az erdő fai által védett orozokat kiverni, de hasztalan, mert mindig visszaverték. A jobbszárnyon a töröküzásban az orosz lovaság tamadta meg gyakran csekély számú gyalogságunkat; de ez tömeget alakítva, mindannyiszor visszaverte.

Így folyt ez nap haladtig, midőn gyalogságunk kimerülvén, ágyúink elromolván, parancsot kaptam az ágyúkat ott hagyni és fél századdal a balszárny erősítésére vonulni. Megtörtént. Gyors és

fütelepében ott termettünk, az erdő széle által fedve, az Ördög-patakon át, mely hullákkal és sebesültekkel volt tele. Ismetelve beförtünk az erdőbe, de az ellenség sürü tűzése miatt veszteséggel voltunk kénytelenek visszavonulni, mig sok oldalról hallott kürtölés és 'hurrah' kiáltás között — az erdőből ropant tömegben rohant elő az orosz gyalogság; fenyves sisakján az épen lemenő nap vegsugarai megtörvén, baljósatú fényt terjesztének felénk.

Meggyengült és csekély számba apadt balszárnyunk el lön seprve. Orosz gyalogság borította az egész ordozt; fél századdal töredékel az erdő szélére beljebb, fűtől-fűtőléle kapaszkodva és folytonosan löve, vonultunk vissza födött alássa: nem messze az elvonuló ellenség zart oszlopait. Meg a régi kovás katonapuskánk volt, mely sok cselezás nélkül is biztosan tűnt...

E roham balszárnyunka akkor történt, mikor a jobbszárnyon levő csapataink tömegalakzatai lovas ágyúk tűzése által megbomolva, az ellenség kózik-, ulanus- és husár-lovasága által leverettek s ez ellenséges lovasok már csaknem balszárnyunk mögé jutottak. Ekkor történt a menekülni csak vonakodva akáro Bennék ellenséges lovasok általi körülfogatása s onnan való kimentése huszáraink által és ekkorra esik Petőfiéne menekvési kísérlete is.

Az oroszok keresztüztétől kényszerítve, a fak védelme alatt bennbe hatolva déli irányban az erdőbe, vissza-vissza tekintetem ágyúink állása felé s látam tüzeink küzdelmet az oda érkezett ellenséggel.

Szép nyári nap volt. A csatateren le volt mar aratva a termes, de le volt aratva az nap sok ezer ember élete is. Különös az emberi természet! Harcban vadabb része lép előtérbe. Hamar szomat vet magával az ember. Drágák a percek. A fontosabb családi és életviszonyok, hozzátartozók, rokonok, jó barátok futókepek, mintegy buszozsan vonulnak el a lélek előtt a válságos pillanatan. Az ember többé nem aggódik, nem remeg s mindent felelve, a multnak hatat fordítva, nyugodtan néz a sors szemébe; s összpontosítva minden erejét, azon elégtételt igyekszik megszerezni magának, hogy mentől több szálláscsinálót küldjön maga előtt oda által!

Igy éreztem magamat Segesvárnál is jul. 31-én 1849-ben. Rég volt már, de mégis úgy emlékeztem rá, mintha tegnap volt volna, mert vannak jelentek az életben, melyek oly mélyen bevéstöknek emlénkünkbe, hogy későbbi korban is, midőn az agyrendszer már vissza fejlődik s működése gyengül, néha teljes idésségekben tűnnek felünk elele.

Vagy erde lépelem melyében hatolva be az erdőbe déli felé, balra fordultunk és arkon-bokron keresztül, párhuzamosan a Székely-Keresztúrra vivő országúttal haladtunk, magunkhoz véve a még ezen irányt követő más néhány sebesült és nem sebesült bajnokot is. Előbbiek között volt a már rég elhalt Geréb Mátyás százados is. Holdvilág nem volt, de a csillagok fénye némileg világított. Egymással menve, egymást segítve, mint

A kivándorlók hiénái. Ily ezim alatt ismerték Mand Armin, a Bécsben elfogott budapesti ügyvéd és büntetésnek ítélt, mely a bécsi és a budapesti törvényeket foglalkoztatja. Mand Armin a főtárgyaló Söckel Albnak az észak-német Lovd bécsi köp-velőjének feljelentése tartoztatja a szarolási miatt helyezett vád alá. E bünyében a bécsi tartományi törvényszék el h 12-én kezük meg a tárgyalást.

A pozsonyi zavargások. A pozsonyi kir. törvényszék, mint tudósítók mi kellett táviratozva, — a közönség rendkívül érdeklődése mellett ma del-elt kezdte meg a tárgyalást a május 25-én, 26-án és 27-én lelkelen igazság és lázítás következtében kitört zavargások ügyében. Az akkori zavargásokat az összes rendőrség és a táviratban kért katonaság csak a leges-gerobb erőfeszítéssel tudta elnyomni s a katonák által szétkergeltet zavargók közül kettő bajonett-szurások által veszedelmes megsebesült. A mai tárgyaláson tizenkét vádlottat vontak felelősségre, még pedig négykét rágalmazás, nyolczat pedig magánosok elleni erőszak miatt. A felolvasott vádlóval szemint a bíróipr előzményei a következők: Jellinek Ferdinánd a virágolyói külváros-ban lakó kereskedőnek egy Mukics Antonia nevű 18 éves, morvaországi születésű cseledeleány volt szolgálta-ban. Ez a léány, a ki gyenge, vézna testalkatú, serdületlen teremtés, május 24-én egy közeli rakatárban libákat etetett s ekkor egy arra menő idegen megsebesítve a léányt, megfogta a lábát. A léány nagyokat sikolta elszaladni s az idegen is tovább állott. Ebből a katasztrófa ismerkedés-ből keletkeztek a pozsonyi zavargások. Bukics Antonia ugyanis másnap Baily Viktor kereskedésének elme-selte nagy kalandját, de még nem ért érdekes meséje végére, mikor Hally a szavára vágott: "Nem ugy volt az léányom, hanem a zsidók akarták lesakolni. Gyere csak velem a rendőrségre, s ott mond el, hogy két vagy három hosszú szakállú huncutak zsidói, hosszú lapos késekkel nekét eszték, s el akarták vágni a nyaka-dat. — Ez a jó tanács tetszett a léányk, s elment Hallyval a rendőrségre, a hol az ékes szavú kereskedő hosszon és részletesen elmesélte a tervezett barmokas rituális gyilkosság történetét. A rendőrség Hallyt és a cseledeleányt egyszerűen elutasította, mire a kereskedő tanácskönyv tekintetén visszament a virágolyba, s ott mindenkinek elmondta a hosszú mesét, kezes-venesen panasolta, hogy már a rendőrség is a zsidó-k pártján van. A hír gyorsan terjedt s az igazságtalanság okozott Pozsonyban, s következménye az lett, hogy május 25-dikén este mintegy 1500 em-bert gyűjt össze Jellinek-háza előtt, az izleibe hatotak, a mindent izlelő-pórá zúrtak. A zavargások másnap és harmadnap is ismétlődtek, s csak a katonaság által megszüntetni, miután két embert lezurkált. — A mai tárgyaláson (elők: Csörgy Titusz, szavazó hírek: Kincz és Gáspár, a vádatösszö képviselője: Kramoliny Győző) világosan kiderült, hogy a zavargások kitűzőn Hally igazságszerűen, hogy a Kramoliny ügyész így szólt a vádlottnak: "Új súlyos bűnt követ-tél el, mikor a rituális gyilkosság örül dajkamését terjesztette, s ezáltal vizsályt kellett a polgárok között. A kitűzőt vér az ön lelkesítőmért terhelte. — A vád-lott kihallgatásakor tagadta, hogy e híreket terjesztette, s hogy Mukics Antonianak a gyilkosság meséjének hi-resztelését tanácsolta, de a szintén vádolt cseledeleány a szemébe monda mindezeket, a mi nagy feltűnést kel-tett. Plachota rendőrbiztos valomása szerint a rendőrségnél egyedül Hally beszélt, ő mondta el a mesét a hosszuszakállú zsidókról és nagy késekkel a léány pedig nem szólt egy szót se. Rágalmazás miatt vádolva vannak még: Markovics Mária, Csörgy Miklós és Gevacsics József. A magánosok elleni erőszak vádját a vádlottak tárgyaláson vettek elő s ekkorra a megindított vádlottak közül kettőt, a kik nem jelentek meg, a rendőrség által vezettek elő. A kihall-gatott tanúk mind terhelést vallottak a vádlottakra nézve. A bizonyított eljárás bejelezte után Kramoliny mondta el a vádbeszédét, melyben hangsúlyozta, hogy a zsidóellenes zavargások szomorú híradót nevez szerzők Pozsonyban; ezért a város hírneve és a vagyonbizton-ság érdekében a vádlottak szigorú megbüntetését kéri. Különösen a zavargások okozója Hally érdemel szigorú büntetést. A törvényszék este kihirdetett ítélete a rágalmazás miatt vádlottakat elévülés címén felmentette, a magánosok elleni erőszak vádját a törvényszék meggy vádlottak felmentette, elvételében elítélte Bischoitz, négy vádlottat felmentette, a Fiala Károly foglárza és na-gyobb pénbüntetésre és négybüntetésre az egyes el-ítéltekre nézve két és négy hét közt váltakozik. Az ügyész az ítélet ellen felelőszést jelentett be.

MULATSÁGOK.

A pestmegyei legyzők egylete, június hó 29-án tartott közgyűlése után táncmulatság is volt, a mely a legyzők orosz árvalása lapjának gyarapítására 224 ft 69 kr jövedelmzett.

A párisi magyar-egyület a napokban táncmulatságot egybekötött hangverseny rendezett. Az estei által fontos volt a párisi magyar-egyület nagyvár-i igazságszerű állás tagjaira, mert az ismeretes kiállítás in-cidenzók óta volt az első alkalom, hogy a párisi ma-gyarok a francziákka, felelve a politikai ellentétet, együtt mulattak. A hangversenyen több franczia is közre-működött és főleg sok tapsot aratott két franczia hölgy, valóban szép énekükkel és Calen kisasszony zongora-játékával. A magyarok közül feltelegyű Reitlinger és Rothholz kisasszonyok. Schwarz Lajos fiatal konzert-vezetőt, ki több klasszikus és magyar darabot játszott szép technikával. Eleky ur Arany János «Tetemre hív-ás»-át szavalta el. Tizenegy orator kezdődött aztán a kedélyes táncmulatság, mely csak reggeli öt órákor ért véget.

HÁZASSÁG.

Eljegyzés. Tóts Károly a karádi segélygyűlést könyvivője eljegyzte Vrabelyi Saroltát Karadon.

Ésköv. Haas Pölöp lovag, néhai Haas Ede lo-vag és Haas István Waria Mária fia a Bécs mellett há-dáni szent István-templomban jú. 14-én bécsi esküvő örök-hűséget Wächter Hedvig bárónéknak, hr. Wächter Ottó s neje markhói Mautner Eleonora léányának.

GYÁSZROVAT.

Grv. Pevall Antalné szül. Holczler Mária élete 68. évében június 2-án hosszas szenvedés után Nagy-Károlyban elhunyt.

Felső-kubini Meskó Kálmán a temesvári egyesült evang. egyház világi felügyelője, Temes megye törvény-hatóság bizottságának tagja 65 éves korában elhunyt. Mint egyházi felügyelő s bizottsági tag a közügyekben tevékeny részt vett.

Lisziay Szabó Sándor, szül. miklóvárszéki és nagyatjai Cserny Flórens, jun. 28-án életének 56, boldog házasságának 36-dik évében elhunyt.

Boretics lovag, osztrák-magyar főnökök, az este megléte Lagollettában, hol hajóra akart szállni, hogy szabadságidejére Ausztriába utazzék.

Wagner László.
1841—1888.

Dr. Zólyomi Wagner László műgyetemi tanár jeles közgazdasági nő halálának híré veszünk a tiróli Gottsassból. A családhoz érkezett meg a leendő hír először, mely csak annyit mondott, hogy Wagner László hirtelen súlyosan megbetegedett, mire testvérei dr. Wagner Géza és Wagner Jenő megtették az előké-zülteket, hogy szenvedő bátyjukat nehéz betegségben felkeressék, a másik távirat már azt jelentette, hogy az eldöntélen levő férfi, ki három héttel ezelőtt teljes egész-ségben hagyta el a fővárost, hogy a nyári szünetek alatt üdülést keresen Tirol hegyei között, már kiszervedett. A család tagjai még az esti vonattal utaztak, hogy megtegyék az előkészületeket Wagner László halmvainak hazaszállítására s segélyre legyenek az özvegynek szül. Stuller Iliának, ki idegen földön ért a gyász. A halálhírét öszinte részvétellel fogadták az elhunyt ismerőseinek széles körében, hol Wagner László általános szeretetnek és tisztelnek örvendett. A mű-gyettetani tanári kara a gyász jelül fekete lobogót tüze-

TÁVIRATOK.

Zágráb, jú. 4. (o. é.) A tartománygyűlés máj-ú-sén folytatott az iskolai törvényjavaslát részletes tár-gyalással, mely a 175. §-ig haladt. Jostopivica a tur-pójai bírtokok taposítása tárgyában, Matunec a Dráva partjának Peterancez melletti rendezése tárgyában inter-PELLA.

Berlin, jú. 4. (Az Egyetértés távirata.) Az *Eltscher Journal* azt újságolja, hogy a császár ez év őszén meglátogatja Strassburgot. Az ottani kas-télyt októberre készülik elő. E hír azonban még nincsen megerősítve.

Berlin, jú. 4. Hír szerint koronatanács lesz holnap délelőtt a császár elnöklete alatt az itteni kastélyban.

Berlin, jú. 4. (Az Egyetértés távirata.) A hírt, hogy Bismarck Herbert gróf az itteni török nagy-követtel a bolgár kérdésről beszél, alaplatannak mondják.

Berlin, jú. 4. (Az Egyetértés távirata.) Egy római távirat szerint ott azt beszélik, hogy Crisp, Bismarck herceg és Kálnoky gróf Karlsbadban találkozni fognak.

Krakó, jú. 4. (Az Egyetértés távirata.) A kievi főkomandó hivatalosan értesítette a kievi városi tanácsot arról, hogy a czári család az oro-szok megterítésének emlékére július 27-én kezdődő ünnepségek alkalmából két napra Kierbe ér-kezik.

Brüsszel, jú. 4. (Az Egyetértés tudósítójának távirata.) Viktor Emduel olasz trónörökös holnap este érkezik ide és Napoleon Viktor herceg háző-borá szál.

Brüsszel, jú. 4. (Az Egyetértés tudósítójának távirata.) Miként az Independence biztosi forrásból értesült, a czár július végén két hévi tartózkodásra *Koppenhágába* érkezik. Az indulás és a megérkezé-s napját a czár biztossága végezt titokban tartják.

Reichenberg, jú. 4. (Az Egyetértés tudósítójának távirata.) A Schwab féle gyárnak már hosszabb idő óta sztrájkoló munkásai, miután a tulajonos a munkabért 10%-al felemelte, ma reggel újra hozzáfogtak a munká-lomhoz. A munkások előbb a bérnek 15%-al való fe-melését követelték. Krausz Eduardnál Kratzuban szin-ten véget ért már a sztrájk, s kiltás "na arra, hogy legközelebb Eckstein munkásai is megkezdik a munkát. A környékbeli gyárak majdnem valamennyien önkény-t emeltek fel a munkabért 10%-al.

Páris, jú. 4. (Az Egyetértés távirata.) A kép-velőház tegnap döntő szavazása alkalmával száz-kétváltásig nem szavazott, ezek közül voltak: *Florens, Ferry, Boulanger.* A *Journal des Dé-bats* szerint a szavazás jelentősége abban áll, hogy a válság nem áll be a jelenelőtt. A Siclez azt találja, hogy a tegnapi események Floquetnek inté-szű szolgálhatnak arra, hogy radikális bartaival szemben is szilárd legyen.

Páris, jú. 4. Boulanger vasnapon részt vesz a Rennesben tartandó 1200 területű lakomában és ez alkalommal beszédet fog tartani.

London, jú. 4. (Az Egyetértés tudósítójának távirata.) Pol. Corr. Az angol kabinet-hez eddigleg nem érkezett a bolgár kér-désre vonatkozó orosz jegyzék. Nem hiszik, hogy az orosz kabinet előre jelzett diplo-maczi lépése Vilmos német császárnak a czárral való találkozására előtt megtörténjék.

London, jú. 4. A Reuter-ügynökségnek jelentik Durbanból tegnap keletet: A csendesögből és busszított segélycsapatokból álló haderő megtámo-dott egy inzurgens csapatot. Az inzurgens két órái harcra után megfutamodtak. A veszteség mindkét részről jelentékeny. Hír szerint az angolok egy tisztet és két magasabb rangú parancsnoki tisztet viszont bűnszított is vesztettek.

London, jú. 4. (Az Egyetértés távirata.) *Mac-kenzie,* aki csak és hó 9-én tér vissza Velenczéből Londonba, táviratilag kérte annak közlést, hogy a *Dagbladt* tudósítása és lap munkatársával folytatott beszélgetéséről részint egészen helytelen, részint teljesen aprókrif.

Róma, jú. 4. (Az Egyetértés távirata.) *Solms* gróf nagykövet, a ki tegnap új megbízó levelet ányújtotta, egy órával tovább időzött a királlyal.

Róma, jú. 4. A Stefani-ügynökség jelent: A Masszauban behozott községi adók ép úgy terhek is az olaszok is, mint az idegenek. A görög követnek, ki az olasz-görög kereskedelmi szerződés 2. cikké alapján ez ügyben felszólalást tett, el kel-tett ismernie, hogy Olaszország jogosan jár el, mi-nél fogva Franciaország, mely a görögök érdekében felszólal, kénytelen volt kijelenteni, hogy ez ügyhöz nincs hozzászólása.

Nápoly, jú. 4. Az angol hajóraj ma reggel ide érkezett.

Milano, jú. 4. A királyi család ma *Monziba* érkezett.

Bukarest, jú. 4. (Az Egyetértés tudósítójának távirata.) A sikasztások miatt el-ítéltek Maikan tábornok megőrült.

Bukarest, jú. 4. Schiefelen tábornok ma visszautazt Berlinbe.

Czettinye, jú. 4. (Az Egyetértés távirata.) Pol. Corr. Radonics, montenegrói külügyminiszter, a török-montenegrói határon legutóbb előfordult esemé-nyekről közölte intéz a nagyhatalmak kép-velőiseihez, a melyben a határ-hatóságok hivatalos jelentései alapján konstátálja, hogy a sajnos esemé-nyekre az albanok szolgáltak okot.

Czettinye, jú. 4. (Az Egyetértés távirata.) Pol. Corr. Nikita fejedelem családjának egy részével évben is valamely külföldi furdóba utazik, de hogy melyikbe, azt még nem állapították meg vég-legesen. — Az új polgári törvénykönyv, melynek egyes, különösen az ingatlanokra vonatkozó határozat-ai nem elégtettek mindenkit ki, július 15-dikén lép életbe.

Belgrád, jú. 4. (Az Egyetértés tudósítójának távirata.) A közigazgatási reform kidolgozása s az országban új kerületekre való felosztásával foglalkozó bizottság újra megkezdte munkálatait s az országot oly módon fogja felosztani, hogy a köz-igazgatási kerületek katonai kerületek egészítik ki.

Belgrád, jú. 4. (Az Egyetértés tudósítójának távirata.) Szófiából jelentik, hogy Macedóniából újabb pucost terveznek, a melyről a bolgár kor-mánynak is van tudomása s intézkedik, hogy a be-törtést, melyet Küstendílnél terveznek, meghiúsítsa. Szófiában azt hiszik, hogy a török kormány nem ellenzői elég szigoruan a Bulgária ellen irányuló mozgalomokat.

Skutari d'Albania, jú. 4. (Az Egyetértés távirata.) Pol. Corr. A montenegróiak június 16-iki betörése alkalmával a Turi mellett fekvő Madagas falu közelében *há török halott és sebesült* maradt az öszezűtközés helyén. Két törököt a montenegróiak tuszokul vettek magukkal, hogy a montenegróiak hány embert vesztettek, azt nem tudni bi-zonyosan egy halottat azonban visszahagytak. A montenegróiak gyakori betörései az albanhegyi lakó-kat nagyon elkésztették és elhatározták, hogy ab-ban az esetben, ha a kormány kielégítő elégtételt nem szerez nekik, boszut fognak állni a monte-negróiakra. A skutari helyi hatóság kéri fogja a kormányt, hogy megfelelő számu katonaságot küld-jön a határra, annál is inkább, mert a montene-grói kormány is állított fel a határ mentén katonai kordont, és azokivül a podgoriczi helyőrséget is megerősítette.

Konstantinápoly, július 4. (Az Egyetértés távirata.) Pol. Corr. Az egészségügyi tanács azev-tégen tagjai, a kik a 9-ik török megbízott kineve-

zése következtében az utolsó üléseken részt venni nem akartak, június 26-án tanácskozást tartottak s elhatározták, hogy egyelőre megjeljenek ugyan az üléseken, de annak eldöntését, hogy az új török megbízott kinevezése jogos volt-e vagy nem, nagy-követeik ítéletére bízzák.

Konstantinápoly, jú. 4. (Az Egyetértés távirata.) Pol. Corr. Manega alvezred az itteni osztrák-magyar követség katonai attachéja június 27-én Trapezumból ide visszerkezett.

Varsó, jú. 4. (Az Egyetértés tudósítójának távirata.) Vladimir nagyherceg ma délelőtt utazott el Varsóból s első sorban Kowno megy, hogy onnét folytassa szemleutját Grodnoban, Novogeorgievsk-ban, Ivangorodonban, Liteszskiben, Mnisken, Smo-lenskben, Kalugaban, Tulában és Moszkvában. A nagyherceg jú. 16-án tér vissza Pétervárra.

Pétervár, jú. 4. A császári pár tegnap a *fun szünetekre* utazott.

Pétervár, jú. 4. (Az Egyetértés távirata.) Pol. Corr. A legújabb császári rendelet szerint a had-ügy törvényét a tartalekosok behatársa vonatkozó részével együtt a Kaukázusra is kiterjesztik.

A német császár és az orosz czár találkozása.

Berlin, jú. 4. (Az Egyetértés tudósítójának távirata.) A *Kreuzzt* arról értesült, hogy II. Vilmos császár *augusztusban* fog találkozni Ferencz József királlyal Bécsben. Arról a kellemetlen benyomásról szólva, mely-et a czárral való találkozás híre Bécsben és Rómában kellett, a *Kreuzzt* azt írja, hogy a császár csak *puszta udvarias-ságból* és azért akarja a czárt meglátogatni, hogy nagyatya hagyományait kö-vesse. A látogatásnak meg lesz ugyan a hatása a békére, de azért a politikával csak *laza összefüggésben* van. Pape tábornok pétervári küldetésé ellenben messze tulmegy a császár trónralépesének notifikálásán. Pape kétségkívül *valami érdemrendet is vitt Péter-várra*, azokivül *hogy levelet adott át a csa-zárnak a császárától.* Felteinté kellett, hogy Pape *háromnegyed órát töltött a csárnál*, míg rende-sen az ily kihallgatások nem szoktak tovább tartani öt percznél. Ezenkívül a kihallgatás után a jelenlévők magatartása annyira nyvá-gas volt, hogy a czár kétségkívül *rendkívül meg volt üdvözölve a tábornok szóbeli közöl-vel.* E meglegedés külsőleg azonban nyilván-ult, hogy a czár a német udvar küldöttéit *magas rendjelekkel* tinte ki.

Berlin, jú. 4. (Az Egyetértés távirata.) A te-kintetbe vesszük, hogy a német császár s az orosz czár találkozásának eszméjét mily komoly surlódá-sok előztek meg, az érdekeszerűk és surlódások ha-tása alatt mily élesen határoztak s mily tervek képződtek e határozat alapján, érthető, hogy mily komolyan kellett megfontolni a formát, a mely szer-int e fontos találkozás végbe megy. A részletek még most sincsenek egészen megállapítva. A talál-kozás célja határozatlan békés, de valószínű, hogy a két császár mindenekelőtt azt akarja a találko-zással a világ előtt demonstrálni, hogy barátságos kezet nyújtanak egymásnak s hogy egyik sem ki-vánja a békét megzavarni.

Berlin, jú. 4. (Az Egyetértés távirata.) Mond-ják, hogy a császárt Bismarck Herbert gróf is elkiséri Oroszországba. Egy pétervári hír szerint a két császár *Peterhofban* találkozik egymással.

Pétervár, jú. 4. (Az Egyetértés tudósítójának távirata.) A *Norveg Vremja* vezér-közölkében fejti ki abbeli agyallatit, hogy a német császár az orosz czárral való találkozásán ujra az Ausztria-Magyarországgal való harmas-zövetséget érlelheti meg. Németországra vonatkozólag megjegyzik, hogy Oroszország nemcsak a békét óhajtja, hanem öszinte barátságot Németországgal, de egy, mint egyelőt egyenlővel. Mondják, hogy a czár a német császár elé utazik s már a finni öbölben üdvözli őt; más verzió szerint a német császár Finnországból száll partra, a hol a czár Kinene nevű új nyaraló birtok-nak fogja üdvözölni s innen együtt hajón folytatják az utat Peterhofba. A német csa-zár látogatása 4 napra van tervezve s valószínűleg július 18-tól 22-ig fog tartani.

KÖZGAZDASÁG.

Törökbecse, jú. 4. (Az Egyetértés tudósítójának távirata.) Baross Gábor közlekedési miniszter, Lukács Béla államtitár, Rapács Rado és Ludwig János miniszteri tanácsosok kíséretében ma külön vonattal Törökbecsre érkezett, hogy a várost ve-zetőhelyről több partot személyesen meglátinss. A miniszter Tallian felszólalóval által nagyszámu köz-önség és az érdekeltek nevében melegen üdvözöl-tetven, hosszú keocsos kíséretében a Tiszához haj-tott. Ott Bischoitz János társulati elnök, Rohonczy Gedeon országgyűlési képviselő és Steingassner Kálmán társulati igazgatótól felvilágosításokat kért és meggyőződően a helyzet komolyságáról, a védekezés tekintetében a kormány határozott támogatását igerte meg. Ugy a közönség, mint az érdekeltek társulati a legjobb reményekkel van eltelve a miniszter meg-jelenése által.

Fiume, jú. 4. «Stefania» Adria-gőzös Bordeaux és Bayonne felé elindult.

Lemberg, jú. 4. A kereskedelmi miniszter meg-en-gedte, hogy a magyar-gőzcsatorna vasút zagorcz-bípkvi vonalánál elhelyezett második vágányon a személy-és tehertárolom július 5-én megnyitassék.

Pénzügyi javaslatok.

A kormány tevékenységét nyíron is majdnem kizárólag a pénzügyi kérdések veszik igénybe. Akármint forgatták is a dolgot, mindig csak egy vége: adósságszűntetés, pénzkiosztás. Honvédelem, közle-kedés, az urbárség maradványainak megszüntetése megannyi feladat, melyeket a nyakig eladósodott állam, a fokozott adóterhek dacára saját erejéből, természetes jövedelmii forrásokból fedezni képtelen. A kormányt foglalkoztató kérdések sorában első helyen a regále megváltása áll. Ugy a földbirtokos osztálynak, mint az állampénzügynek fontos érde-keket érinti a regále megváltása. Az állam a föld-birtokosok regálejéért teljes értékű megváltási árral tartozik. Nehez azonban a valódi érték meg-állapítása. A tökéletes kiszámításnál elfogadott külsővel fog függni, hogy a földbirtokos regále-tulajdonos, vagy az állam huzza-e a rövidebbet. Eddig az alkalmazni szándékozott kiszámítási kulcsrol

hitelesen csak annyi van tudva, hogy az új szesz-adó esetleges káros hatása a regále értékére és jó-vedelmére nem fog a regále tulajdonosok megváltá-tására kiaknáznati. Kijelentette a pénzügyminiszter, hogy az adó alá bevallott jövedelmek 1886-gy-velnek tekintetbe a megváltási tökésség kiszámí-tásánál. De az is fontos kérdés, hogy meddig nyul-nak hátra az években és vajon a legjobb s a leg-rosszabb esztendő az átlagszámításnál mellőzöt-tek-e?

A legényesebb oldalra az igények különben az, hogy mit kapnak a regále tulajdonosok kezükbe a megváltandó jogtökeért fejenben. Mint hírik a kor-mány atyáskodni akar a közönséggel szemben és ugyszólva gondnokosak áll kívánja helyezni a re-gále tulajdonosokat. Az atyáskodás abból állna, hogy a megváltási tökéreket nem kapnak meg, hanem csak egy évi járadékot, a megváltási tökéreket évi kamattjövdelemek megfelelő magasságában. Ez a kamattjövdelem sem volna csak bizonyos meghatá-rozott időtartamra leköthető, de eladni nem le-hetne.

Megengedjük, hogy az ország szomorú tapasztala-tól tett az urbéri válságtökevel. A földbirtokos osztály kisebb töredéke használta azt földének java-tára, oszkerü befektetésekre és forgó tőkéjének szav-tására. Igen sokan egyszerűen elköltötték és megnehezítették helyzetüket jelentékeny módon.

De azóta a magyar birtokos osztály sokat szen-vedett, sokat tanult, még pedig, a mint azt a ma-gyar ember szokta, a saját kárára. Ma már ismeri helyzetét és érti a létét való küzdelem komoly cél-jait. Ma már egész nyugodt lélekkel kezde adhatja a kormány a regále megváltási tökéet. Sőt kell, hogy oda adja, mert a magyar középirtokosok sohasem volt égetőbb, sürgősebb szüksége forgó tőkére, mint épen a most dúló mezőgazdasági válság idején.

A regále-javaslatnál tal a jóvó évi költségvetés és a vaskapu-igény finanszírozása van napirenden. Nem tudjuk, foglalkoznak-e még azzal a kalandos tervvel, melyet a tavaszon a vaskapu finanszírozása ügyé-ben hirteligen lanczítottak. Azt hisszük, hogy nem, mert apró sorsjegyek nagy mennyiségű kibocsátása kompromittálna a magyar hitet s megállítatná a szép lendületet nyert reinterfolyomokat. Erről ta-lán ma már a kormánykörökben is meggyőződtek. Elnök érdeklődéssel tekintünk a jóvó évi bud-get összeállításá elébe. Azt reméljük, hogy annak képe legalább a paprosson, kedvezőbb színekét fog felmutatni, mint a magyar budget évek óta. Az új adók, első sorban pedig a szeszadóellenes várható bevételei az előirányzatban szerepelni fognak és a deficitet tetemesen alacsonyabbra lenyomják.

Azonban a budget kedvezőbb zárlatára, a kisebb deficit meg nem jelenti pénzügyi helyzetünk valódi javítását. Ezt csak a nemzet teherviselési képes-segének emelésétől remélhetni és nem az adók mecha-nikus felsorolásától. A fennálló adókezélesi törvény drákok uralma alatt lehet hajítani minden adót, még ha az az adózott jövedelmének, kereseti képes-ségének forrását kezezi is. Az állam végreható nem keresi azt, hogy többet puztít-e, midőn jöve-delmet keres. Nem is tekinthet. A kormány pedig a kérdések éron oldalával éppen nem foglalkozik. Neki minden éron oldalával kell, s ott veszi, a hol találja. Megemésztené meg az aranyotost tojó tyúkot is. Hat ez meg is ideig-örig. De meddig? Ézen kérdés előtt fogunk már a közel jövőben állni és a válasz rá valóban megdöbbentő lesz.

Mindez persze nem fogja a kormányt akadályozni abban, hogy budgétének fenes volt mellett meg-szólaltassa a felhivatalos diadalhymuszokat a rendezett államháztartásról. Hat a diadalhymuszok sem nem ártanak, sem nem használnak senkinek. De az már aztán igazán báv volna, ha maga a kormány is azt hinné, hogy igazat mondanak.

VEGYES KOZLEMENYEK.

* **Mezőgazdasági kongresszus Párisban.** Jövő évben Párisban a földbirtokos és gazdák nagy kongresszust tartanak. A bizottság élén *Foucher de Car-cil*, a volt bécsi francia követ áll, a ki, mint nagy-birtokos, mióta Bécsből visszatért főképp mezőgazdasági kérdésekkel foglalkozik. Kivül még a 102 éves Chev-reul ügyész, Develle a volt földművelési miniszter, Tisserand földművelési osztályfőnök, Meine képviselőházi elnök és számos más tekintélyes szakféli tagjai az elő-készítő bizottságnak, mely Európa minden nagy gazda-sági egyesületét, különösen a magyar és osztrák gazda-sági egyesületeket, meghívja a kongresszusra. A pro-gramm ugyanaz, mely az 1885-dik évi budapesti gazda-sági kongresszuson alapját képezte. Foucher de Car-cil tudvaleg e kongresszusnak igen tevékeny tagja volt.

* **Köletli vasutak.** A bolgár vasutak üzletvezetősége tudtára, hogy Zaribrod és Vakarok közt hetenkint három vonat fog közlekedni. Együttal hozzáteszi, hogy míg Bulgária és Türökország közt erre vonatkozólag egyet-értés létre nem jön, a bolgár vonatok csak a szerb vona-tokhoz fognak csatlakozni. A bolgár vasutakat tehát ki-nyúlt és a nemzetközi vonalat egészen Konstantinápolyig meg lehetne nyitni, ha a porta azt ismét nem késlelté-tené meg, mint a szaloniki vonalhoz való csatlakozást akadályozta. A késleltetés okai valószínűleg. Tudva lévő ugyanis, hogy egy a porta és Bulgária közt kö-tendő posta és vasuti szerződésről van szó. A mindkét részről kiküldött képviselők utolsó ülésén *Valkovics* Bulgária meghatalmazottja, egy általa kidolgozott és a bolgár kormány által jóváhagyott szerződést tervezett terjesztette elő. A török kiküldötték ezt elhíven elfogad-ták. A bolgár tervekben lehetlaman helyiség van esztal-kozási pontul küzde, nem pedig, mint az előbbi terve-zetekben, Vakarok E fölött megvezetendő két jutni. A sarmejbél-vakareli török csatlakozási vonal üzembe ve-telre is későbbet képez. Mert ugy hallatszik, hogy az üzletlárság csak abban az esetben hajlandó a vonal üzemét átvenni, ha az úszkib-vranjai vonal üzemét is megkapja.

* **A magyarországi városi helyi vasutak üz-letvezetősége.** Folvó évi május hóban: Svábhegyi fo-gaskerekű vasút 7689 ft (+ 1108 ft), km-ként 2651 ft (+ 382 ft), budai hegyi pálya (gőzszíki) 2872 ft (+ 643 ft), km-ként 14,361 ft (+ 3218 ft), budapesti körüti villamos vasút 826 ft, km-ként 826 ft, szegedi körüti vasút 5125 ft (+ 1149 ft), km-ként 728 ft (+ 463 ft), nagyváradi gőzmozdonyú közúti vasút 3409 ft (+ 731 ft), km-ként 735 ft (+ 171 ft), debreczeni körüti vasút 5734 ft (+ 1002 ft), km-ként 1189 ft (+ 204 ft), budapesti közúti vasút (lovasúti) 142,553 ft (+ 15,556 ft), km-ként 3461 ft (+ 378 ft), upest-rákospalotai lövasút 2707 ft (+ 251 ft), km-ként 677 ft (+ 58 ft), aradi közúti vasút (lo-vonatu) 5504 ft (+ 583 ft), km-ként 459 ft (+ 49 ft), temesvári közúti vasút (lovasúti) 5492 ft (+ 108 ft), km-ként 832 ft (+ 17 ft).

— F. é. január 1-étől május 31-éig: svábhegyi fogas-kerekű vasút 9719 ft (+ 506 ft), km-ként 3532 ft (+ 175 ft); budai hegyi pálya (gőzszíki) 13,931 ft (+ 1674 ft), km-ként 69,655 ft (+ 8370 ft), budapesti körüti villamos vasút 3562 ft, km-ként 3562 ft, sze-gedi közúti vasút 14,392 ft (+ 231 ft), km-ként 2612 ft (+ 32 ft), nagyváradi gőzmozdonyú közúti vasút 15,088 ft (+ 2390 ft), km-ként 2517 ft (+ 541 ft), debreczeni körüti vasút 20,336 ft (+ 3750 ft), km-ként 4132 ft (+ 765 ft), budapesti közúti vasút (lovasúti) 515,768 ft (+ 42,366 ft), km-ként 12,524 ft (+ 1029 ft), upest-rákospalotai lövasút 8525 forint (+ 1050 ft), km-ként 2131 ft (+ 263 ft), aradi közúti vasút (lovasúti) 20,837 ft (+ 358 ft), km-ként 1736 ft (+ 29 ft), temesvári közúti vasút 25,668 ft (+ 1825 ft), km-ként 3889 forint (+ 277 forint).

* **A pereokli-szoros átvágása.** Oroszország már megkezdte a pereokli-szoros átvágását. E szoros Krimet

